

Behandelingsvoorstel voor de commissie Bestuur en Middelen

Onderwerp: Toekenning éénmalige stimuleringsubsidies Regionaal Historisch Centrum Vecht en Venen en Regionaal Historisch Centrum Eemland

Cie-datum : 23 augustus 2004

Cie-nummer: 2004BEM77

Procedure: in GS op: 29 juni 2004		inspraak: nee
eerdere behandeling in cie: nee		op:
in PS: nee		op:

Behandelend ambtenaar: I. Broos (PAI)
Portefeuillehouder: CvdK

toestel: 2718

Inleiding

In de nota van de Provinciale Archiefinspectie 'Een sluitend net van regionale historische centra in de provincie Utrecht' van 2002 is het beleid van de provincie vastgelegd om de komende jaren de vorming van maximaal 5 grotere regionale historische centra te entameren. In de voorgestelde regionale historische centra wordt de archiefzorg van de gemeenten geconcentreerd. De archieven worden onder één dak gebracht. Het kwaliteitsniveau van de archiefzorg wordt daardoor verhoogd. Hiermee wordt de bereikbaarheid en de toegankelijkheid van de archieven voor het publiek enorm vergroot. Immers alle historische bronnen uit de regio zijn op één plaats te vinden.

In de vergadering van 19 november 2002 heeft GS ingestemd met deze beleidsnota en tevens besloten € 2,5 miljoen voor deze voorziening in het overdrachtsdocument 2003 en de begrotingen van 2004 t/m 2006 op te nemen. Het betreft hier een éénmalige stimuleringssubsidie van 10 % van de bouw- en inrichtingskosten tot een maximum van € 500.000,- per regionaal historisch centrum. De gemeenten zullen naast de nieuw- of verbouwkosten ook voor de structurele kosten van de exploitatie zorg dragen.

Vervolg inleiding op pagina 2: ja

Wordt geagendeerd:

X om advies over de volgende vraag:

Adviseert u positief over het in de inleiding genoemd beslispunt van gedeputeerde staten betreffende het toekennen van éénmalige stimuleringsubsidies van € 500.000,- ten behoeve van het RHC Eemland en van € 500.000,- ten behoeve van het RHC Vecht en Venen.

Beoogd effect

De op korte termijn te verwachten besluitvorming bij de gemeenten en het waterschap ten aanzien van de realisering van beide RHC's in een beslissende en gunstig verlopende fase te brengen.

Argumenten

Op grond van de Archiefwet 1995 zijn gemeenten en waterschappen verplicht de onder hen berustende archiefbescheiden in goede, geordende en toegankelijke staat te brengen en te bewaren. Na 20 jaar dienen deze bescheiden overgebracht te worden naar archiefbewaarplaatsen die voldoen aan de door de Wet gestelde eisen. Nagenoeg alle archiefbewaarplaatsen in de regio's Eemland en Vecht en Venen voldoen niet aan de bouwkundige eisen of zijn overvol waardoor niet meer aan de wettelijke eisen wordt voldaan.

De plannen voor een tweetal Regionale Historische Centra (RHC's) waarin alle archiefbescheiden van de gemeenten en waterschappen in die regio's kunnen worden ondergebracht zijn in een vergevorderd stadium en worden uitvoerbaar geacht. Momenteel zijn beide plannen bestuurlijk in een beslissende en besluitvormende fase gekomen.

Het beschikbaar stellen van de in 2002 door GS gereserveerde stimuleringssubsidie van maximaal € 500.000,- per RHC is essentieel om de besluitvorming op korte termijn daadwerkelijk en positief te kunnen afronden.

Financiën

De stimuleringssubsidies van € 500.000,- zijn onderdeel van het besluit van GS van 19 november 2002 waarbij besloten is een totaalbedrag van € 2,5 miljoen voor een voorziening voor een vijftal RHC's op te nemen in het overdrachtsdocument 2003 en de begrotingen 2004 t/m 2006.

De gevraagde subsidies blijven binnen de marges die bij de besluitvorming van 2002 zijn bepaald en hebben verder geen financiële consequenties.

Het is de eerste maal dat een beroep op deze voorziening wordt gedaan.

Kanttekeningen

nvt

Realisatie

De bij de RHC-vorming betrokken besturen en bestuurders zullen na behandeling in de statencommissie Bestuur en Middelen zo spoedig mogelijk geïnformeerd worden.

Communicatie

nvt

Bijlagen

nvt

Vervolg inleiding

Een aantal gemeenten binnen de provincie Utrecht is na het besluit van GS aan de slag gegaan om de haalbaarheid en de wenselijkheid van een dergelijk regionaal historisch centrum te onderzoeken. Dit heeft geresulteerd in een tweetal plannen, te weten: één voor een Regionaal Historisch Centrum (RHC) Vecht en Venen en één voor een Regionaal Historisch Centrum (RHC) Eemland.

In beide plannen wordt voorgesteld om de archieffunctie onder één dak met andere culturele en maatschappelijke instellingen te brengen. Behalve de verbetering van de kwaliteit van de archiefzorg betekent dit ook een uitdrukkelijke verbreding van het publieksbereik. De voorstellen van beide regio's om de archieffunctie onder te brengen in multifunctionele gebouwen betekent ook dat de betrokken gemeenten hiermee andere kostendragers hebben gezocht en hebben gevonden om de RHC-plannen uitvoerbaar te maken.

In de genoemde nota van de Provinciale Archiefinspectie uit 2002 is bij het voorgestelde totale subsidiebedrag uitgegaan van een vijftal regio's en van een maximale bijdrage van € 500.000,- per regio. Deze subsidieregeling is ingesteld om de gemeenten extra te stimuleren te gaan samenwerken op het gebied van de archiefzorg. De uitgevoerde onderzoeken hebben nu een kostenoverzicht opgeleverd van de bouw- en inrichtingskosten van deze RHC's, die doordat meerdere kostendragers zijn gevonden lager uitvallen dan bij aanvang is ingeschat. Het blijkt nu dat de gemeentebestuurders, ondanks het feit dat er sprake is van meerdere kostendragers, grote moeite hebben de gemeenteraden te overtuigen van het belang van het doorzetten van de RHC-plannen en in te stemmen met het bekostigen van deze RHC's. Het risico is groot dat, indien wordt vastgehouden aan de eerder door GS vastgestelde hoogte van de éénmalige subsidie van 10% van de bouwkosten, deze vergevorderde plannen voor het RHC Vecht en Venen en het RHC Eemland geen doorgang zullen vinden. Het verhogen van de éénmalige bijdragen voor de beide RHC's-in-wording tot het maximale bedrag van € 500.000,- per regio zal er toe leiden dat de betrokken gemeentebestuurders hun raden deze belangrijke stap kunnen laten maken richting positieve besluitvorming.

Bij de planvorming t.a.v. het beoogde RHC Vecht en Venen zijn de gemeenten Abcoude, Breukelen, De Bilt, Loenen, Maarssen en De Ronde Venen betrokken. Deze gemeenten hebben reeds een archiefsamenwerkingsverband, maar beschikken allen over afzonderlijke archiefbewaarplaatsen die grotendeels vol zijn en niet voldoen aan de regelgeving voor archiefbewaarplaatsen. De huidige decentrale voorzieningen beperken het publieksbereik in grote mate. Het haalbaarheidsonderzoek en het aanvullende bouwkundig onderzoek dat voor deze regio is uitgevoerd heeft een locatie in Breukelen opgeleverd als een zeer geschikte optie. Het betreft hier een bestaand gebouw met een combinatie van functies: een openbare bibliotheek, een middelbare school (Brokledede), een muziekschool en een kinderopvang. Op deze locatie is het bouwkundig goed mogelijk een archieffunctie in te passen. De combinatie van een archiefdienst met de openbare bibliotheek en de middelbare school biedt goede kansen en mogelijkheden om een groter publiek makkelijker te bereiken, waarbij eveneens voorzieningen (een ruime en veilige archiefbewaarplaats met daarbij behorende publieksvoorzieningen) worden gebouwd die het de gemeenten mogelijk maakt hun wettelijke archiefzorgplicht voor de komende 30 jaren goed te vervullen. Daarbij is de combinatie van functies in één gebouw financieel gunstig aangezien het mogelijkheden biedt voor het delen van faciliteiten als publieksruimte en ondersteuning bij automatisering. Alle betrokken partijen van deze locatie staan positief tegenover het mogelijk inpassen van de archieffunctie. Het aanvullende bouwkundig onderzoek heeft een vrij gedetailleerde raming van de totale stichtingskosten opgeleverd, te weten € 2.734.530,- (excl. BTW). Uitgaande van een stimuleringssubsidie van 10% van de bouw- en inrichtingskosten zou dit een provinciale bijdrage van € 273.453,- betekenen. De huidige archiefsituatie in deze regio is zorgelijk te noemen. Indien er op korte termijn geen voorzieningen worden getroffen kan een deel van de gemeenten niet meer aan hun wettelijke verplichting voldoen om hun archieven in goede en toegankelijke staat te bewaren. Het verhogen van de stimuleringssubsidie tot circa 18 % van de bouw- en inrichtingskosten is van essentieel belang om de besluitvorming bij de gemeenten op korte termijn in een beslissende en gunstig verlopende fase te brengen. De resterende investeringskosten en de structurele exploitatiekosten blijven voor rekening van de deelnemende gemeenten.

Rekening houdend met bovenstaande overwegingen en met mogelijke onvoorziene bouw- en inrichtingskosten is aan GS gevraagd een éénmalige stimuleringssubsidie van € 500.000,- beschikbaar te stellen t.b.v. het RHC Vecht en Venen.

Het beoogde RHC Eemland komt voort uit de bestaande archiefsamenwerking van de gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Eemnes, Leusden, Renswoude, Soest en Woudenberg en het waterschap Vallei en Eem. De archiefbewaarplaats van Amersfoort waar een groot deel van de historische archieven van de regio zijn gehuisvest is vol. Dit betekent dat op korte termijn de betrokken gemeenten niet meer aan hun wettelijke

verplichting kunnen voldoen om hun archieven in goede en toegankelijke staat in een archiefbewaarplaats te bewaren.

Uit het haalbaarheidsonderzoek dat in samenspraak met deze gemeenten en waterschap is uitgevoerd, is het Eemcentrum te Amersfoort als geschikte locatie voor een RHC Eemland naar voren gekomen. Ook in dit centrum zullen verschillende culturele functies gehuisvest worden. Met name de huisvesting van een bibliotheek en een archiefdienst in één complex als het Eemcentrum biedt interessante en unieke mogelijkheden op het gebied van publieksbereik, dienstverlening en versterking van de regionale functie van de archiefdienst.

In het haalbaarheidsonderzoeksrapport is berekend dat de totale stichtingskosten voor een RHC Eemland zullen liggen tussen € 3.443.925,- en € 3.862.050,-. Uitgaande van een stimuleringssubsidie van 10% van de bouw- en inrichtingskosten zou dit een provinciale bijdrage betekenen tussen € 344.393,- en € 386.205,-.

Het verhogen van de stimuleringssubsidie tot circa 14 % van de bouw- en inrichtingskosten is van essentieel belang om de besluitvorming bij de gemeenten en het waterschap op korte termijn in een beslissende en gunstig verlopende fase te brengen. De resterende investeringskosten en de structurele exploitatiekosten blijven voor rekening van de deelnemende gemeenten.

Met dit voorgestelde subsidiebedrag wordt ook rekening gehouden met mogelijke onvoorziene bouwkosten en tegenvallers in de inrichtingskosten. Op dit moment is in de afgegeven berekening voor het RHC Eemland al een afwijking geconstateerd. Rekening houdend met bovenstaande is aan GS gevraagd een éénmalige stimuleringssubsidie van € 500.000,- beschikbaar te stellen t.b.v. het RHC Eemland.

In de vergadering van 29 juni 2004 hebben GS besloten, na positief advies van de statencommissie Bestuur en Middelen, tot het verstrekken van éénmalige stimuleringssubsidies van € 500.000,- t.b.v. het RHC Vecht en Venen en van € 500.000,- t.b.v. het RHC Eemland.